

Še leta 2004, na fotografiji ob odprtju Mercatorjevega centra v Celju, so bili Zoran Jankovič, Tone Turnšek in Boško Šrot skupaj na pijači. Leto za tem, ko so prodali Mercator in odstavili Zorana Jankoviča z mesta predsednika uprave, so postali zapriseženi sovražniki.

Tekst: **Silvester Šurla** Foto: arhiv Salomona 2000
silvester.surla@revija-reporter.si

Tajkunski trikotnik

Ozadje zadnje aretacije Igorja Bavčarja, za katero je nekdanji prvi mož Istrabenza okrivil ljubljanskega župana Zorana Jankoviča, korenini v spopadu za razdelitev tajkunskega plena v Mercatorju med Šrotom, Bavčarjem in Jankovičem, ki je bil leta 2005. Jankovič, ki sta ga tedaj Šrot in Bavčar izrinila iz Mercatorja, sle po maščevanju ni nikoli javno skrival.

Spopad v tajkunskem trikotniku (Jankovič-Bavčar-Šrot) se je začel že nekaj mesecev pred razvžitim sestankom 12. avgusta 2005 v kabinetu prejšnjega predsednika vlade Janeza Janše. Jankovič se je tedaj že nekaj let intenzivno pripravljal na dokapitalizacijo in s tem povezan menedžerski odkup Mercatorja, Šrot in Bavčar pa sta mu zaradi lastniških apetitov po »najboljšem sosеду« to hotela na vsak način preprečiti. V tajkunski poker je bila sprva vključena tudi KD Group, ki je bila pomembna lastnica Mercatorja, saj se je njen prvi človek Matjaž Gantar želel polastiti Abanke.

Stran / Page: 22

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1438 cm2

2 / 4

Igor Bavčar je na sodišču v Kopru izjavil, da je pri tem, da vsi trije skupaj z Boškom Šrotom izpeljejo menedžerski odkup Mercatorja, vztrajal prav Zoran Jankovič.

V sporu med Šrotom in Jankovičem je decembra 2007 neuspešno posredoval tudi nekdanji predsednik Milan Kučan.

štiri enake dele – med državo, menedžment, strateške partnerje in male delničarje. V začetku leta 2005 se je Jankovič začel pripravljati na dokapitalizacijo in se maja srečal z Bavčarjem, da bi v lastniško sestavo Mercatorja vstopil tudi Istrabenz – tako da bi odkupil deleže Kada in Soda. Junija naj bi nato Jankoviča obiskala Turnšek in Šrot, da bi tudi Pivovarna Laško sodelovala pri dokapitalizaciji, a je tedanji prvi človek Mercatorja to možnost zavrnil. Po Jankovičevih navedbah je 22. junija sledil sestanek med Šrotom, Bavčarjem in Gantarjem, na katerem naj bi preigravali scenarije o lastniških vstopih in izstopih iz Mercatorja, Abanke in Dela. Zapis tega pogovora naj bi Jankovič videl 11. avgusta pri Tonetu Turnšku v Laškem.

Organizatorica sestanka pri Janši

Naslednji dan je bil razvpiti sestanek v Janševem kabinetu. Pobuda zanj je prišla z gospodarskega ministrstva, natančneje tedanje državne sekretarke Andrijane Starina Kosem. V zabeležki, ki jo je o sestanku spisala prav ASK, med drugim piše, da sta Bavčar in Šrot »ločeno ob svojih obiskih na ministrstvu za gospodarstvo predstavila problematiko, za katero so ocenili, da jo je potrebno predstaviti predsedniku vlade«. Na sestanku pri Janši so se pogovarjali »o težavah slovenske živilsko-predelovalne industrije, predvsem Pivovarne Laško in Istrabenza, pri vstopu na trge Jugovzhodne Evrope, ki v veliki meri ostajajo zaprti za slovenske izdelke, še posebej na Hrvaškem, ki ga obvladuje močna korporacija Agrokor«. ASK je še zapisala, da sta Pivovarna Laško in Istrabenz predsednika vlade prosila za pomoč pri vladah držav Jugovzhodne Evrope. Obtožbe, da so se pri Janši dogovarjali o prodaji Kadovega in Sodovega deleža v Mercatorju, kupčija pa naj bi bila povezana tudi s časopisno hišo Delo, je ASK takrat, ko je še bila državna sekretarka, v intervjuju za Delo zanikala: »V kabinetu predsednika vlade se nismo pogovarjali o Mercatorju, in ti očitki so le zavajajoče špekulacije.« V intervjuju za Večer je

v Ljubljani. V njem je bilo zapisano, da naj bi vsak od njih pridobil vsaj po 15 odstotkov deleža Mercatorja oziroma da bodo delnice Mercatorja, ki jih bodo pridobili, razdelili enako med vse tri podpisnike dogovora.

Jankovič je na glavni obravnavi povedal, da je bil dogovor nekakšna začasna pogodba, ki je natančno določala ravnanje treh partnerjev za to, kako bodo skupaj kupovali in si delili lastništvo Mercatorjevih delnic. Pod dogovor so se podpisali vsi trije. Jankovič je dejal, da ga je podpisal v vlogi fizične osebe. Menda zato, ker je bilo v dogovoru predvideno, da poleg Istrabenza in Pivovarne Laško Mercator prevzame tudi družba KLM, v katetri so bili vsi tedanji člani Jankovičeve uprave. Jankovič je na koprskem sodišču obnovil kronologijo dogovorov o razdelitvi lastništva Mercatorja. Njegova vizija iz leta 2002 je bila razdelitev lastniške strukture na

Dogovor s figo v žepu

Kasnejši razplet dogodkov je pokazal, da so vsi vpleteni v posel z Mercatorjem igrali proti vsem. Vsak svojo verzijo zakulisnega dogajanja okrog te razvpite prodaje so spomladi 2008 pred koprskim sodiščem razkrivali vsi trije akterji: Jankovič, Bavčar in Šrot. Nekdanji prvi človek Mercatorja je namreč proti Istrabenzu in Pivovarni Laško vložil tožbo in z njo želel dokazati, da sta ga Bavčar in Šrot izigrala. Jankovič je na sodišče prinesel dokument, ki so ga 7. septembra 2005 vsi trije podpisali v eni od Istrabenzovih pisarn na Dunajski cesti

Stran / Page: 22

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1438 cm²

3 / 4

Prvi človek KD Group Matjaž Gantar je leta 2005 sodeloval pri prekupčevanju z Mercatorjem, saj si je želel polastiti Abanke, a mu to ni uspelo.

Novembra 2005 je Jankoviča z vrha Mercatorja odstavil nadzorni svet, ki mu je predsedoval tedanji Šrotov svetovalec Robert Šega, ki je bil letos spet potrjen za predsednika nadzornega sveta »najboljšega sosedu«.

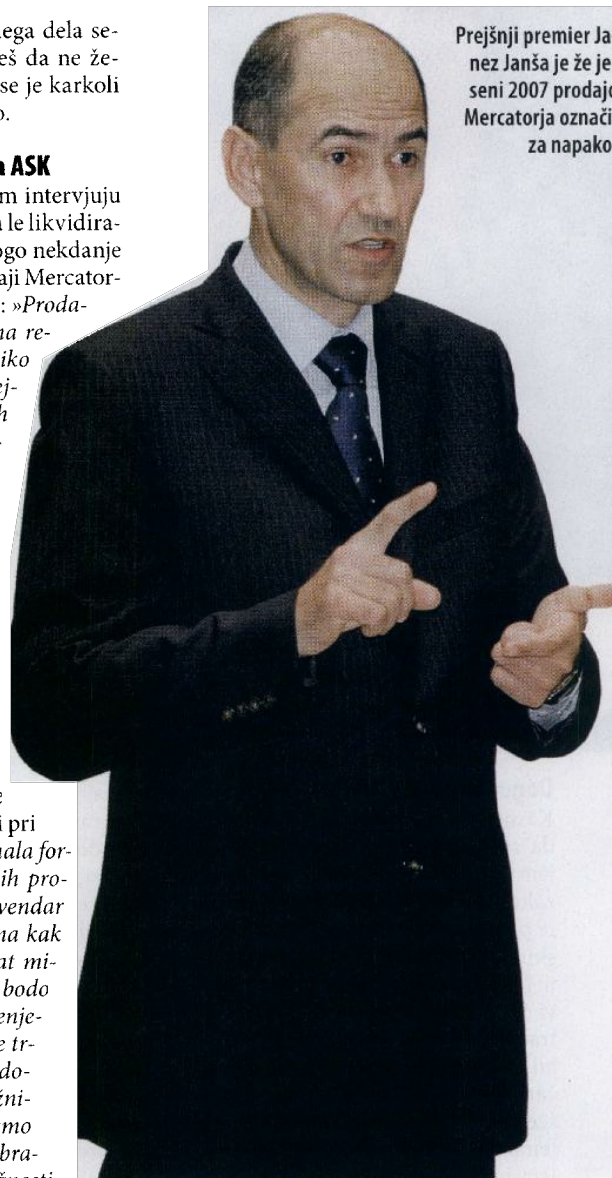
svoje navedbe še enkrat potrdila: »Bila sem na tem sestanku v vladni palači. Ker je bil čas dopustov, sem sama pisala za beležko pogovora ... Na tem sestanku nismo govorili o Mercatorju ... Teh deležev nismo prodajali politikom. Kot predsednica nadzornega sveta Koda vem, da političnega vpliva ni bilo, dokler ni začela opozicija politizirati prodaje.« Na vprašanje ali bi lahko vlada, če bi imela informacije, da odločitev ni dobra, transakcijo ustavila, pa je odgovorila: »Mislim, da ne. To bi pomenilo vmešavanje politike v gospodarstvo.«

A ko je sredi leta 2007 Pivovarna Laško izpeljala lastniški prevzem Dela in je razvpita ASK zamenjala vlogo državne sekretarke za predsednico nadzornega sveta Dela, sta prvi človek Laškega in njegova najtesnejša svetovala spremenila svoje izjave. Najprej je – po Janševi napovedi vojne tajkunom na izredni seji ob izglasovanju zaupnici vladi in po premierjevi odmevni izjavi v intervjuju za nekdanji tednik Mag, da je bila prodaja Mercatorja napaka –, doživel »razsvetljenje« Šrot: v piarovskem intervjuju za Sobotno prilogo Dela je tik pred božičem leta 2007 glede sestanka v vladni palači dejal, da se je na njem z Janezom Janšo dogovoril za nakup delnic Mercatorja. »Povedano drugače, Janez Janša je Pivovarni Laško in Istrabenzu takrat dejansko prodal delnice Mercatorja.« Nato je svoje prvotne izjave o razvpitem sestanku pri Janši »postavila na glavo« še ASK. Sredi leta 2008 je izjavila, da je »Janša verjetno pozabil, spomnijo pa se tega vsi drugi udeleženci tega sestanka, da je na neki točki premier želel, da se neha pisati zapisnik. In neformalno nadaljevanje seje je bilo daljše od tistega dela, o katerem se je pisal zapisnik«. Kljub

temu pa vsebine neformalnega dela sestanka ni hotela razkriti, češ da ne želi nase prevzeti očitkov, da se je karkoli vmešala v volilno kampanjo.

Janša pokazal s prstom na ASK

Janša pa je v prej omenjenem intervjuju za pokojni tednik Mag, ki ga le likvidirala prav ASK, razkril tudi vlogo nekdanje državne sekretarke pri prodaji Mercatorja, ki jo je označil za napako: »Prodaja je bila sicer zakonita, cena realna, postopek pa ravno toliko transparenten, kot so bile prejšnje prodaje v okviru enakih normativnih aktov obeh paradržavnih skladov, vendar bi bilo bolje, da do nje ne bi prišlo. Pokazalo se je, da ta koncentracija lastništva ni bila uporabljena za to, kar je bilo javno obljubljeno – za prodor na trge v regiji in širše, ampak prej za krepitev domačega monopola, vključno z medijskim...«. Na vprašanje, kdo je po njegovem najbolj odgovoren za prodajo, pa je dejal, da mora najprej začeti pri sebi. »Vlada sicer ni sprejemala formalnih odločitev v postopkih prodaje, te pristojnosti nima, vendar bi lahko prodajo zagotovo na kak način preprečili, če bi takrat mislili, da gospodarstveniki ne bodo držali besede glede prej omenjenih usmeritev na regionalne trge in zavarovanja ključnih domačih podjetij pred sovražnimi prevzemi. Pričakovali smo demonopolizacijo in ne obratno. Ne izključujem pa možnosti,

Prejšnji premier Janez Janša je že jeseni 2007 prodajo Mercatorja označil za napako.

Stran / Page: 22

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1438 cm2

4 / 4

Prodajo Mercatorja je leta 2005 zrežirala tedanja državna sekretarka na gospodarskem ministrstvu Andrijana Starina Kosem. Za nagrado je nato čez dve leti postala prva svetovalka Boška Šrota.

da so nekateri, ki so postopke vodili operativno, vedeli kaj več.« Na podvprašanje, koga konkretno ima v mislih, je dejal, da takratno predsednico nadzornega sveta kapitalne družbe ASK in morda še koga.

Iz Janševih odgovorov je mogoče sklepati, da so ga akterji razvpitega sestanka 12. avgusta 2005 v vladni palači grdo prinesli naokoli in da je najbolj umazano vlogo pri tem imela prav tedanja državna sekretarka na ministrstvu za gospodarstvo. Zaporedje nekaterih dogodkov namreč mnoge napeljuje na sum, da je ASK že vse od nastopa funkcije državne sekretarke ni delala v korist vseh državljanov, ampak v korist Pivovarne Laško in s tem tudi v svojo osebno korist, saj je po odstopu s funkcije državne sekretarke postala najtesnejša Šrotova svetovalka.

Kučanova zakulisna vloga

A vrnimo se na koprsko sodišče. Igor Bavčar je na sodni obravnavi izjavil, da je pri tem, da skupaj izpeljejo menedžerski odkup, vztrajal Janković. Grozil naj bi jim, da bo v nasprotnem primeru s svojim vplivom v Mercatorju pozval trgovke k stavki in preprečil oblikovanje novega nadzornega sveta. Bavčar naj bi privolil v podpis dogovora o delitvi delnic z Jankovićem samo zato, da bi ga pomirili. Podobno kot Bavčar se je na sodišču izpovedal tudi Boško Šrot – da najprej sploh ni hotel podpisati dogovora z Jankovićem, vendar je pozneje privolil, ker ga je Bavčar prepričal, da je treba Jankovića pomiriti, da ne bi povzročal težav. Šrot je ob tem tudi razkril, da se je decembra 2007 sestal z Jankovićem, in to, zanimivo, na pobudo nekdanjega predsednika Milana Ku-

Čeprav ni uspel na sodišču proti Bavčarju in Šrotu, se je Janković letos kot pomemben lastnik že vrnil skozi stranska vrata v Mercator preko novo imenovane članice nadzornega sveta Jadranke Dakić.

čana, češ da naj se poskusijo pomiriti. Janković je na zaslišanju povedal, da mu je Šrot tedaj priznal, da sta ga z Bavčarjem leta 2005 »nategnila«. Šrot tega ni zanikal, dejal je le, da mu je Janković v usta polagal besede: »Trikrat mi je rekel, da sva ga z Bavčarjem nategnila. In ker je tako vztrajal, sem mu odvrnil: 'V redu, Zoran, nisva te nategnila. Če se boš boljše počutil z mojim priznanjem, potem sva te nategnila...'«

Odstavljenega ptiča tožba

Jankovičeva tožba do danes še ni dobila pravnomočnega sodnega epiloga. Okrožno sodišče v Kopru je Jankovičevo zahtevo, da njegovi družbi KLM Istrabenz in Pivovarna Laško po povprečni nakupni ceni 158,5 evra prodata

390.925 Mercatorjevih delnic, kar skupaj nanese približno 62 milijonov evrov, zavrnilo. Sodišče je odločilo, da je dogovor med Jankovićem, Bavčarjem in Šrotom iz septembra 2007 le pismo o nameri, ne pa pogodba, tako da Janković oziroma družba KLM od Istrabenza in Pivovarne Laško teh delnic ne more zahtevati. Janković je napovedal pritožbo na višje sodišče, ki pa o zadevi do danes še ni odločilo. A verjetnost, da bi mu ugodili, je po mnenju poznavalcev skorajda nična.

Toda Janković ima kljub temu danes v lasti zajeten kupček Mercatorjevih delnic, in to po družbi KLM, kjer je večinski 62,5-odstotni družbenik. V njegovi posredni lasti je tako 38.431 delnic oziroma 1,2 odstotka Mercatorja, kar po sedanjih borznih tečajih znaša 6,8 milijona evrov. Janković je te delnice kupoval ob dokapitalizaciji Mercatorja po 159 evrov. Poleg tega ima njegovo družinsko podjetje Electa, katerega lastništvo je prepisal na sinova, v posesti še dodatnih 0,6 odstotka Mercatorjevih delnic in še več drugega premoženja (delnice Pivovarne Laško ..., deleže v nekaj podjetjih in nepremičnine), katerega vrednost po naši oceni presega trideset milijonov evrov.

Čeprav Janković ni uspel na sodišču proti Bavčarju in Šrotu, se je letos kot pomemben lastnik že vrnil skozi stranska vrata v Mercator z novo imenovano članico nadzornega sveta Jadranko Dakić – sedanjo podžupanjo na Magistratu in nekdanjo članico Jankovičeve uprave. In najbrž bo v prihodnje poskušal še povečati svoj lastniški delež z morebitnim nakupom delnic, ki so jih Šrotovemu Infond holdingu, ker ni vračal posojil, zasegale banke. ■